

Bezuinigingen?

In het leerboek en naslagwerk 'Krijgsmacht' (2004) staat op pagina 20: "De krijgsmacht vormt al decennialang een automatisch instrument voor bezuinigingen".

Helaas blijkt het bovenstaande ook weer uit de jongste formatie van het kabinet Balkenende-IV. In een notitie van het SG-overleg 'De verkokering voorbij', welke door Balkenende zelf op 9 februari jl. is doorgeleid naar (in)formateur Herman Wijffels. Hierin wordt gememoreerd "dat elke procent bezuiniging op personeel [...] bij het onderwijs gelijkstaat aan ongeveer € 170 miljoen, bij politie aan ongeveer € 30 miljoen en bij defensie aan ongeveer € 25 miljoen."

Voorlopige conclusie: het is dus gemakkelijker om 1% te bezuinigen op Defensie! Hopelijk geeft de SG-notitie géén aanleiding voor de zoveelste bezuinigingsronde bij Defensie. Want de eerste Prinsjesdag voor Balkenende-IV breekt sneller aan dan je denkt.

Defensie als "automatisch instrument voor bezuinigingen" is een onderschat probleem. Onderwijs en veiligheid op straat spreken blijkbaar meestal directer tot de portemonnee en de verbeelding dan de krijgsmacht. Vertel je de burger over niet-gerealiseerde buitenschoolse activiteiten of minder blauw op straat, dan zijn de rapen gaar. Het volk zal morren. Daarna wordt Defensie gemakkelijk tot sluitstuk van de Miljoenennota gemaakt.

Ongetwijfeld ligt het niet zo eenvoudig, maar je moet de belastingbetaler bewijzen dat het verstandiger is om Defensie te zien als een investeringspost dan een kostenpost. Miljarden euro's spenderen tegen internationaal terrorisme, behoud van onze handelspositie én onze zuurverdiende welvaart en ... vrede en veiligheid. Defensie positioneren als een investeringspost maakt het departement mogelijk minder vatbaar voor automatische bezuinigingsdrift. Hierdoor zal zij gemakkelijker kunnen concurreren met meer blauw op straat en kleinere schoolklassen.

Maar hoe zit het met de terugverdientijd?

Rendement uit investeringen bij Defensie is meestal een kwestie van een heel lange adem. Actie van Defensie terugverdienen hangt immers af van maatschappelijk draagvlak (acceptatie!) en vele variabele en voortdurend wisselende omstandigheden op het wereldtoneel.

Bijna per definitie is het resultaat van activiteiten van de strijdkrachten een langetermijnaangelegenheid. Helaas zijn in Irak en Afghanistan baten op de korte termijn even vanzelfsprekend als een Elfstedentocht op - pak 'm beet - 20 juli. Tenzij ... het gaat om weldoenerachtige ontwikkelingshulp als Quick Impact Projects en het werk van IDEA-listen.

Blijkbaar is het publiek gevoelig voor de immer weekmakende getalletjes en statistieken die inzichtelijk maken hoe schoolresultaten en aangehouden misdadigers zich in 's hemelsnaam verhouden tot internationale vrede en veiligheid.

Eindconclusie: als je het grote publiek kunt overtuigen dat de inzet van Nederlandse troepen in crisisgebieden even lonend is als binnenlandse ontplooiing om dijken te verstevigen bij een hoge waterstand, glas te ruimen na een storm of een gebied af te grenzen na MKZ of vogelgriep, dan zullen niet langer gewoontegetrouw gelden worden onttrokken aan de ruif van Defensie. De kosten gaan nu eenmaal voor de baten uit, maar de werkelijke waarde van die kosten wordt pas duidelijk als zij niet worden gemaakt. Dan is het ineens veel minder acceptabel als zelfs maar 1% wordt bezuinigd op Defensie.

Marcel van Hemert, onderofficier bij het Regiment Geneeskundige Troepen van het Dienstvak Logistiek, schrijft deze column op persoonlijke titel.